

Landschap tekenen

Neem de tijd om een onderwerp te kiezen en rustig in je op te nemen.

Bedenk waarom juist deze plek of dit onderwerp je aanspreekt.

Verzamel referentiemateriaal om details, sfeer en kleuren vast te leggen.

Kijk waar het licht vandaan komt. Maak eventueel foto's, de lichtbron verandert immers voortdurend.

Horizon

De horizon(lijn) bepaalt de diepte en ruimte.

De horizonlijn bevindt zich op ooghoogte, dat is het niveau waarop je naar het landschap kijkt. Houd de horizonlijn consistent aan in de hele tekening.

Lage horizon: Bij een lage horizon bevindt je oog zich lager dan de horizon, waardoor de aandacht gevestigd wordt op de voorgrond en de elementen die zich daar bevinden.

Hoge horizon: Bij een hoge horizon bevindt je oog zich boven de horizon, wat betekent dat je naar beneden kijkt op de elementen van het landschap.

Compositie

Kies een compositie en bepaal de indeling van je papier of doek. Teken in lichte schets en eenvoudige vormen, zodat je later gemakkelijk kunt corrigeren of details kunt toevoegen.

- Je kunt gebruik maken van de **regel van derden**, dwz een horizontale en verticale verdeling in drie vlakken waarbij belangrijke elementen op snijpunten of langs deze lijnen worden getekend. Als er geen duidelijke voorgrond, midden- of achtergrond is, gaat dit ten koste van het ruimtelijk effect.
 - Gebruik **leidende convergerende (perspectief-) lijnen** zoals paden, rivier/beek, heggen, hekken om perspectief te verstreken en aandacht te leiden.
 - Plaats grotere en gedetailleerde vormen op de voorgrond, en kleinere, minder gedetailleerde vormen op de achtergrond om diepte en ruimte te creëren en het werk visueel interessanter te maken. Te veel details kunnen een overbelaste tekening geven of te veel afleiden van de belangrijkste elementen.
 - Teken de achtergrond met minder details en kleinere vormen en lichtere vormen. Houd de focus op de voorgrond.
 - Zorg voor een evenwichtige verdeling van elementen. Plaats de belangrijke niet precies in het midden maar maak gebruik van **asymmetrie voor dynamiek**.
-

- Laat elementen van de voorgrond overlappen met die in de achtergrond om diepte en ruimte te creëren.
- Herhaal bepaalde elementen om samenhang te scheppen, maar varieer ook in grootte en vorm om de compositie levendig te houden.

Perspectief

- Atmosferisch perspectief: in kleur en helderheid, lichte en donkere toonnuances. Voorwerpen in de verte worden minder verzadigd en lichter weergegeven. Details vervagen in de verte.
 - Overlapping: elementen dichtbij zijn groter dan vergelijkbare elementen in de verte.
 - Vogelvluchtperspectief: Als de ooghoogtelijn boven het beeldvlak ligt, kijk je van bovenaf op de elementen van het landschap.
 - Kikvorsperspectief: Als de ooghoogtelijn laag of onder het beeldvlak ligt, kijk je van onderaf tegen de elementen van het landschap.
 - 1-puntsperspectief (centraal perspectief): Alle lijnen, die ook wel vluchtlijnen worden genoemd, komen samen op 1 punt (verdwijnpunt) op de horizon (ooghoogtelijn). Als het beeldvlak het gebruikte formaat papier/doek is, lopen alle lijnen parallel aan het beeldvlak, behalve de vluchtlijnen die naar het verdwijnpunt op de horizon lopen. Het verdwijnpunt wordt bepaald door de kijkrichting.
 - 2-puntsperspectief: Als het te tekenen voorwerp twee zijanten heeft, worden 2 punten op de ooghoogtelijn geplaatst, het ene punt aan de rechterkant en het andere punt links van het voorwerp. Als de verdwijnpunten binnen het beeldvlak vallen, kan er vertekening ontstaan. Meestal vallen de verdwijnpunten buiten het beeldvlak, afhankelijk van de grootte van het te tekenen object. Alle vluchtlijnen onder de horizon gaan schuin omhoog en vluchtlijnen naar het verdwijnpunt boven de horizon gaan schuin naar beneden.
 - 3-puntsperspectief: Als het te tekenen object 3 vlakken heeft, lopen de verticale lijnen nu ook schuin naar een 3^e verdwijnpunt. De verdwijnpunten worden denkbeeldig neergezet en zullen (ver weg) op en onder /boven de ooghoogtelijn liggen. Tussen de 3 verdwijnpunten kun je een lijn trekken, zodat een driehoek ontstaat. Het is belangrijk om te blijven bedenken in welk vlak je werkt.
 - Innerlijk perspectief: De perspectiefregels kunnen een belangrijk hulpmiddel zijn. Het belangrijkste blijft toch de eigen vertaling van wat gezien wordt en het uitdrukken van dat wat je wilt overdragen.
-

Contrasten

Het gebruik van contrasten maakt het werk interessant. Tegenstellingen zijn essentieel voor het creëren van visuele spanning en het overbrengen van emoties. Enkele voorbeelden:

- Licht en donker: om diepte te creëren, vormen te definiëren, effecten te bereiken en aandacht te richten (dag/ nacht, licht/schaduw, transparant/verzadigd).
- Textuurcontrast: om elementen te benadrukken en te onderscheiden en de oppervlakte/huid en karakter van diverse elementen weer te geven (glad/structuur, open/dicht, tactiel/visueel, zacht/hard).
- Grootte: om schaal te definiëren; diepte en dimensie te versterken (groot/klein, lang/kort).
- Vorm (rond/hoekig, zacht/scherp, kwaliteit/kwantiteit, dynamisch/statisch, geometrisch/organisch, symmetrisch/asymmetrisch).
- Kleur/sfeer (complementaire kleuren, warm/koud, natuur/cultuur, symbolische tegenstellingen, verzadigd/transparant, natuurlijke kleuren/onnatuurlijke kleuren, veel/weinig details).
- Ruimtelijk (dichtbij/veraf, groot/klein, hoog/laag, binnenkant/buitenkant, positieve ruimte/negatieve ruimte).
- Stijlcontrast (realistisch/abstract, traditioneel/modern).

Dynamiek

De betekenis van dynamisch is beweeglijk.

In een dynamische compositie ontstaat beweeglijkheid door:

- Diagonale of schuine richtingen
- Gebogen richtingen
- Verschillende en beweeglijke vormen
- Contrasten in kleur, vorm en licht.

Een statische compositie wordt gekenmerkt door:

- Horizontale en verticale richtingen
- Weinig beweging in lijnvoering
- Gelijkmatige verdeling van kleuren over het beeldvlak
- Ontbreken van contrasten.